

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

פרשה זו עוסקת בייחוסו של נח כצדיק בהשוואה בני דורו וציוויו מאת ה' לבנות תיבה לקראת המבול שיבוא על הארץ; תיאור השנה שחלפה מאז תחילת ירידת הגשם ועד ליבוש הארץ; הקרבת הקורבנות על ידי נח ביציאה מן התיבה; הבטחת הבורא שלא יחזור שוב מבול ופגיעת חם בנח; תיאור צאצאי שם, חם ויפת; הקמת מגדל בבל והפצת השותפים במפעל זה על פני כל הארץ; פירוט עשרה דורות שמנח ועד אברהם, ויציאת אברהם עם תרח אביו מאור כשדים.

בפרשה זו מצווה אחת (הראשונה בתורה) - פרייה ורבייה.

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוהים התהלך נח". התורה מספרת על ההשחחה המוסרית¹ שפשתה ברוב בני דורו של נח. הקב"ה כועס על ריבוי הגזל, מודיע על רצונו להשמיד את העולם במים ומצווה על נח להקים תיבה שבה ינצלו הוא ומשפחתו - אשר יהוו את התשתית להקמת העולם מחדש. בנוסף מצווה נח להביא זכר ונקבה מכל מיני בעלי החיים, ואת המזון הדרוש לקיומם. בעלי החיים שיבואו, הם רק אלו שלא השחיתו דרכם בביאה על בני מין אחר.²

עם סיום בניית התיבה לאחר מאה ועשרים שנה, קורא הקב"ה לנח - אותו מכנה 'צדיק' - ומצווהו להיכנס כעת לתיבה, תוך שמבטיח לו "והקימתי את בריתי³ איתך". הוא מורה לו כי מבעלי החיים הטהורים⁴ יכניס שבעה מכל מין,⁵ בכדי שיקריב מהם בצאתו מן התיבה.⁶ עם כניסת בני המשפחה לתיבה וכניסת זוגות בעלי החיים, מכניס נח את שאר בעלי החיים הטהורים,⁷ החל משבעה ימים קודם המבול. כניסת נח ומשפחתו מתרחשת לאור יום, לנוכח איום בני דורו לפגוע בתיבה ולמנוע ממנו להינצל מהגורל שנכון להם. הקב"ה מציב שמירה של דובים ואריות להבטיח את כניסתם בשלום.⁸

בהמשך הפרשה מתוארת ירידת הגשם⁹ ההופך למבול של ממש המכסה את הארץ ומשמיד את כל הברייה.¹⁰ כעת נותרים בעולם רק נח ומשפחתו ובעלי החיים שאיתם.¹¹

כעבור שבעה חודשים החל מפלס המים יורד אט אט. ב"ז סיון נחה התיבה על הרי אררט ובתאריך א' אב כבר החלו לראות את ראשי ההרים. הדבר מביא את נח לשלוח את העורב מבעד לחלון התיבה על מנת לבדוק האם יבשה הארץ. העורב רק חג סביב לתיבה אך לא מילא את שליחותו.¹² לאחר שבוע נח שולח את היונה, וכאשר חוזרת מחכה שבוע נוסף לפני ששולח אותה שוב, אז שבה היא עם עלה זית בפיה¹³ וכך יודע נח שכלו המים. כאשר יוצא החוצה בר"ה,¹⁴ רואה כי הארץ חרבה לחלוטין.

הקב"ה מצווה את נח לצאת עם משפחתו (מתיר להם תשמיש), ומצווהו להוציא את בעלי החיים מן התיבה בכדי לאפשר לבריאה להתחדש. הללו יוצאים תוך התחייבות להידבק רק בבני מינם.¹⁵

¹ גילוי עריות ועבודה זרה.

² רש"י ו, כ

³ ברכה שלא יתקלקל המזון הרב אליו נצרך לכל תקופת שהייתם הצפויה בתיבה ושלא יפגעו בו אנשי הדור הרשעים (רש"י שם, יח).

⁴ חיות, בהמות ועופות. דגים לא השחיתו ולא נגזר דינם למות.

⁵ שבעה זוגות. ראו הערה 7

⁶ רש"י ז, ב

⁷ רמב"ן (שם, ח-ט) זכר ונקבה מכל מין נכנסו מעצמן, שבאו להציל את המין. ושאר ששה זוגות שנועדו לקרבן, טרח נח להכניסם בגלל המצווה.

⁸ רש"י שם, יג - טז

⁹ רש"י (שם, יב) הקב"ה הוריד תחילה גשמי ברכה ורק לאחר שלא חזרו בתשובה, הפכו למבול מזיק.

¹⁰ מלבד דגי הים (סנהדרין קח).

¹¹ וכן שדים (רש"י ו, יט)

¹² רש"י (ח, ז) ע"פ הגמ' בסנהדרין קח: העורב שהיה היחיד ששימש עם אשתו בתיבה, למרות האיסור (שהרי כל העולם בצער - רש"י ז, ז), חשד שנח חפץ באשתו אחר

שראה אותם בזמן תשמיש.

¹³ רש"י (ח, יא) רמזה לו כי מעדיפה אוכל מר כמו עלה זית מאת הבורא ולא אוכל טוב מאת בשר ודם.

¹⁴ רש"י (שם, יג) לשיטת ר"א, אך לשיטת ר' יהושע שמניין החודשים מניסן, היה זה בא' ניסן.

¹⁵ רש"י שם, יט

לזכות חטופי עזה במלחמה: ליאת בת חיה, אביב בן תלמה, אלכסנדר בן נינה בתוך כלל ישראל הזקוקים ומצפים לישועת ה'.

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

נח בונה מזבח ומקריב עליו מכל בעלי החיים הטהורים. הקב"ה מתרצה לנוכח הקורבן¹⁶ ומתחייב כי לא יושמד שוב העולם בעוונות האדם. הוא מבטיח כי עונות השנה ישובו לתקנם וגם היום והלילה לא ייפסקו עוד.¹⁷

הקב"ה מצווה לנח ובניו שיפעלו לריבוי האנושי ויעסקו ביישוב העולם. הוא מבטיח להם כי בעלי החיים ייראו מהם¹⁸ ומתיר להם אכילת בעלי חיים שהייתה אסורה עד כה. יחד עם זאת, חייהם של בני האדם אינם מותרים והרוצח ייענש, גם אם עשה זאת בשוגג.¹⁹ מאחר ונח חושש מפני חורבן שני ונמנע מלטרוד בריבוי האנושות,²⁰ מבטיח לו הקב"ה כי לא יהיה עוד מבול - רק הקשת תבוא, כסימן לאנושות שחטאו וכי עליהם לשוב בתשובה.

כעת פונה נח לעסוק בעבודת הקרקע. הוא נוטע כרם והיין שמייצר מביאו לידי שכרות מוחלטת. חם,²¹ בנו השני, פוגע באביו ומספר על כך לאחיו. הללו נכנסים לאוהל תוך סיבוב פניהם שלא לראותו בבושתו, ומכסים את נח אביהם. כאשר מתעורר נח הוא מקלל את חם ואומר כי בנו כנען²² יהיה עבד לשאר האנושות.²³ הוא מבטיח לשם כי יירש את ארץ כנען ומברך גם את יפת שסייע לשם במעשהו הטוב.²⁴

בהמשך הפרשה מפרטים הפסוקים את צאצאי שלושת האחים בדורות הבאים, תוך ציון נמרוד כסמל למרידה בקב"ה.²⁵ אנו מוצאים את בני האדם המתאחדים סביב הרעיון להילחם בקב"ה. הם מבקשים להמליך עליהם את נמרוד ולהקים בראש המגדל ע"ז שאליה יעבדו כולם, במקום את הבורא.²⁶ "וירד ה' לראת²⁷ את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם".²⁸ הקב"ה אומר שלאור העובדה כי מעשה זה - על אף שמהווה כפיות טובה בו - נעשה באחדות מלאה, הרי שעתיד להצליח,²⁹ ומחליט להפריד בינם באמצעות בבל שפתם והפצתם בכל העולם.³⁰

הפרשה ממשיכה במניית עשרה דורות שמנח ועד אברהם ופירוט בני משפחתו של אברהם. היא מסיימת באזכור מיתתו המוקדמת של הרן אחי אברהם,³¹ נישואיהם של אברהם ונחור, עזיבת המשפחה את אור כשדים ופטירתו של תרח.

לקבלת העלון כתבו לי yaakovkatz1989@gmail.com

להצטרפות לקבוצת הוואטסאפ שלחו הודעה

0532547332

או לחצו כאן

¹⁶ אור החיים (שם, כא) למרות שהיה זה ממה שברא ה'.

¹⁷ רש"י (שם, כב) בזמן המבול לא היה יום ולילה מאחר ולא יזו הכוכבים ממקומם כל אותה העת, אלא בחצי כדור הארץ היה אור ובחצי השני היה חושך לאורך כל תקופת המבול.

¹⁸ כלי יקר (ט, ב) הטיל פחדם על בעלי החיים, שלא יסרבו להיהרג על ידי האדם.

¹⁹ רש"י ט, ה

²⁰ רש"י שם, ט

²¹ ספורנו (שם, כב) כנען בנו של חם, הוא שסירס את נח.

²² מאחר וקיבל ברכה מאת ה' (שם, א), לא קילל את חם עצמו (שפתי חכמים שם, כה על פי תוס' בסנהדרין).

²³ רש"י (שם, כה) מבאר שחם טען כי אם קין והבל לא הסתדרו, הם כבר שלושה אחים, ואם יביא אביהם בן נוסף זה עלול להסתיים שלא בטוב. כעת, אמר נח, אתה תצטרך לעבוד קשה במקום הבן הנוסף שרציתי להביא לעולם.

²⁴ בכך רומז גם על היתר בניית בית המקדש שיינתן בעתיד על ידי כורש מלך פרס (שפתי חכמים י, ב).

²⁵ על כל אדם שמרד בה' אמרו שעושה מעשה נמרוד (רש"י שם, ט על פי מדרש רבה).

²⁶ ספורנו יא, ד

²⁷ אמנם לא צריך הקב"ה לרדת בכדי לראות. בכך רצה ללמד שאין לדיין לדון עד שיבחון את הדברים בצורה ברורה (רש"י שם, ה).

²⁸ כלומר בניו של אדם הראשון שכפר בטובתו של ה' ואמר לו: "האשה אשר נתת עימדי". כך גם הם כפרו בטובתו של ה' שהצילם מן המבול (רש"י שם, שם).

²⁹ ספורנו שם, ו

³⁰ רש"י (שם, ט) לומד כי אין להם חלק לעולם הבא.

³¹ רש"י (שם, כח) מביא כי מת בגלל אביו. לאחר שהרס אברם את פסיליו, לקחו תרח אל נמרוד כדי שיעניש אותו. כאשר נזרק אברם לכבשן האש, חיכה הרן לראות מה יקרה ובהתאם לכך 'לבחור צד'. כאשר ניצל אברם, ענה הרן לנמרוד שהוא לצידי של אברם. הלה השליכו לאש ומאחר ולא עשה לשם שמים, לא ניצל.

לזכות חטופי עזה במלחמה: ליאת בת חיה, אביב בן תלמה, אלכסנדר בן נינה בתוך כלל ישראל הזקוקים ומצפים לישועת ה'.

לעילוי נשמת הרב ירחמיאל גרשון בן הרב צבי יהודה אדלשטיין זצ"ל

מספרים בפרשת נח

- 2 פריטים מכל מין בעל חי טמא נכנסו לתיבה
- 3 בנים לנח
- 7 פריטים מכל מין בעל חי טהור נכנסו לתיבה
- 7 ימים הוסיף ה' בעת שהזהיר על המבול המתקרב
- 7 ימים המתין נח בין שליחת העורב לבין שליחת היונה בשלושת הפעמים
- 15 אמה, גובה מי המבול מעבר לראשי ההרים
- 17 לחשון/אייר החל המבול
- 30 אמה גובה התיבה
- 40 יום ולילה ירד גשם על הארץ, קודם שהחל המבול עצמו (מים שאינם לברכה)
- 40 יום המתין נח מאז נראו ראשי ההרים, ועד ששלח את העורב
- 50 אמה רוחב התיבה
- 150 אמה אורך התיבה
- 120 שנה ארכה בניית התיבה
- 150 יום מתחילת המבול, החל מפלס המים לרדת
- 354 יום מאז תחילת הגשם הראשון, ועד ליבוש הארץ אחרי המבול
- 600 שנה היה גילו של נח בזמן המבול